

Úvod do germanistické lingvistiky

Vít Dovalil, Ph.D.

Zimní semestr 2019-2020

1 hod. přednáška – úterý 9:10 – 9:55, posluchárna 317

1 hod. proseminář – úterý 10:00 – 10:45, posluchárna 317

Povinný propedeutický kurs, jehož cílem je seznámit studenty s předmětem a základními metodami zkoumání němčiny z lingvistického hlediska. Je východiskem studia jednotlivých jazykovědných disciplín. Od pojetí předmětu lingvistiky kurs směřuje k popisu vlastností a funkcí jazyka. V centru pozornosti dále stojí výklady o užití jazyka, jeho aktuálních vývojových tendencích a o rozdílech mezi psanou a mluvenou němčinou. Kurs je zakončen pasážemi týkajícími se postavení němčiny v Evropě.

Témata přednášek

- 1) Jazyk, řeč, promluva. Znak a znaková povaha jazyka
- 2) Funkce jazyka
- 3) Jazykovědné metody I (strukturní popis) a terminologie
- 4) Popis německého jazyka - fonetika, fonologie, morfologie
- 5) Popis německého jazyka – slovní zásoba, větná stavba, text
- 6) Aplikovaná lingvistika
- 7) Jazykovědné metody II (kvantitativní a kvalitativní metody). Jazyk v sociálních kontextech
- 8) Mluvená a psaná podoba německého jazyka
- 9) Vývojové tendence současné němčiny
- 10) Němčina a její postavení v Evropě

Proseminář se zaměřuje na práci s vybranými odbornými texty, které si účastníci kurzu předem prostudují, formou společných diskusí. Odevzdání 4 resumé (z nich nejméně 2 v němčině) ve vytištěné podobě v rytmu 1 resumé za měsíc je předpokladem pro připuštění k písemné zkoušce. Rozsah resumé činí 10 řádků (Times New Roman, velikost písma 12).

Základní studijní literatura:

Šimečková, Alena (2004): *Úvod do studia jazykovědné germanistiky*. Praha: Karolinum.
Šimečková, Alena (1996): *O němčině pro Čechy*. Praha: H&H.
Dovalil, Vít / Šimečková, Alena (2003): *Čítanka lingvistických textů pro germanisty*. Praha: Karolinum.
Adamzik, Kirsten (2001): *Sprache: Wege zum Verstehen*. Tübingen/Basel: Francke.
Linke, A./ Nussbaumer, M./ Portmann, P. (2004): *Studienbuch Linguistik*. Tübingen: Niemeyer.
Busch, Albert/Stenschke, Oliver (2008): *Germanistische Linguistik*. Tübingen: Gunter Narr.
Yule, George (2006): *The Study of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
Ernst, Peter (Hg.)(1999): *Einführung in die synchrone Sprachwissenschaft*. Wien: Edition Praesens.

Další odborná literatura:

Karlík, Petr/Nekula, Marek/Pleskalová, Jana (eds.) (2016): *Nový encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. Dostupný na <http://www.czechency.org/>

Ammon, Ulrich (2015): *Die Stellung der deutschen Sprache in der Welt*.

Berlin/München/Boston: Walter de Gruyter.

Stedje, Astrid (2001): *Deutsche Sprache gestern und heute*. München: Fink.

Bußmann, Hadumod (2002): *Lexikon der Sprachwissenschaft*. Stuttgart: Kröner.
Černý, Jiří/Holeš, Jan (2004): *Sémiotika*. Praha: Portál.
Auer, Peter (Hrsg.)(2013): *Sprachwissenschaft. Grammatik – Interaktion – Kognition*.
Stuttgart/Weimar – Metzler.
Greule, Albrecht/Reimann, Sandra (2015): *Basiswissen Textgrammatik*. Tübingen: Francke.

Atestace: písemná zkouška zahrnující celkem 3 okruhy: přednáška, proseminář, samostudium výše uvedených tematických oblastí ze studijní literatury. Pro dvouoborové studenty platí tučně zvýrazněné tematické okruhy.

- 1) Jazyk, řeč, promluva. Znak a znaková povaha jazyka**
- 2) Funkce jazyka**
- 3) Jazykovědné metody I (strukturní popis) a terminologie**
- 4) Popis německého jazyka - fonetika, fonologie, morfologie**
- 5) Popis německého jazyka – slovní zásoba, větná stavba, text**
- 6) Aplikovaná lingvistika
- 7) Jazykovědné metody II (kvantitativní a kvalitativní metody). Jazyk v sociálních kontextech**
- 8) Mluvená a psaná podoba německého jazyka
- 9) Vývojové tendence současné němčiny
- 10) Němčina a její postavení v Evropě